



ΕΕΛ/ΛΑΚ

Εταιρεία Ελεύθερου Λογισμικού /Λογισμικού Ανοιχτού Κώδικα

Λ. Μεσογείων 56, Αμπελόκηποι, 115 27 Αθήνα, info@ellak.gr, Τηλ: 210 7474271, Fax: 210 7474252

Αθήνα, 18 Μαρτίου 2015
Αρ. Πρωτ. 135/ΘΚ

Προς: Αναπληρωτή Υπουργό Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, κ. Γεώργιου Κατρούγκαλου

Κοιν/ση: Υπουργό Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης κ. Νικόλαο Βούτση, Πρωθυπουργό Ελλάδος, κ. Αλέξη Τσίπρα

Θέμα: Προτάσεις για την παραγωγική χρήση του Ανοιχτού Λογισμικού

Αξιότιμε κε Υπουργέ,

Σε συνέχεια της συνάντησης μας την Δευτέρα 2 Μαρτίου 2015 και της επιστολής με Αριθμ. Πρωτ. 16/ΘΚ (<http://go.eellak.gr/epistoli>) καθώς και την έκφραση της πρόθεσής σας να διερευνήσετε τρόπους εφαρμογής πολιτικών που ενισχύουν την χρήση Ελεύθερου Λογισμικού/ Λογισμικού Ανοιχτού Κώδικα (ΕΛ/ΛΑΚ) στη δημόσια διοίκηση, σας αποστέλλουμε τις ακόλουθες προτάσεις που μπορούν να συνεισφέρουν ουσιαστικά στη βελτίωση των υπηρεσιών της δημόσιας διοίκησης, τη μείωση του μακροχρόνιου συνολικού κόστους κτήσης πληροφοριακών συστημάτων και να ενισχύσουν την εγχώρια αγορά Πληροφορικής.

Οι προτάσεις διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες:

(α) Προτάσεις Βραχυπρόθεσμης Υλοποίησης

(β) Προτάσεις Μεσοπρόθεσμης Υλοποίησης

(γ) Προτάσεις Σχεδιασμού

Για καθεμία από τις δράσεις προτείνεται ένας ενιαίος τρόπος υλοποίησης που συνίσταται στο εξής:

- έκδοση ανοιχτής πρόσκλησης για τη συγκέντρωση του προσωπικού που έχει τις κατάλληλες δεξιότητες εντός της δημόσιας διοίκησης (π.χ. με τη χρήση της πλατφόρμας opengov.gr)
- πραγματοποίηση των έργων με ανοιχτή διαγωνιστική διαδικασία
- πρόβλεψη για αυτεπιστασία σε κάθε έργο, ώστε ο φορέας να είναι σε θέση να σωρεύσει την απαραίτητη τεχνογνωσία σε σχέση με την υλοποίηση της δράσης
- χρήση μοντέλου άξονα-ακτίνων (spoke-hub) για την υλοποίηση των δράσεων: Μία οριζόντια δράση και πολλαπλές κάθετες από τους φορείς που θέλουν να καταστήσουν την τεχνολογία και τεχνογνωσία τους ανοιχτή και επαναχρησιμοποιήσιμη.

(α) Βραχυπρόθεσμες προτάσεις:

- **επιχειρησιακές δράσεις**

- Προτείνεται η άμεση εισαγωγή ΕΛ/ΛΑΚ στη δημόσια διοίκηση μέσα από την επιλογή 20-50 φορέων και υπηρεσιών που πιλοτικά θα επιχειρήσουν μετάβαση σε ανοιχτό λογισμικό (εφαρμογές αυτοματισμού γραφείου, ανοιχτό λειτουργικό σύστημα, εφαρμογές δημοσίου) για να αξιολογηθεί ο βαθμός στον οποίο το μέτρο μπορεί να εφαρμοστεί συνολικά στη δημόσια διοίκηση καθώς και να αποτιμηθούν τα οφέλη από τη διαδικασία αυτήν.
- **Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος αυτός προτείνονται τα ακόλουθα μέτρα:**
 - προσδιορισμός των φορέων και υπηρεσιών του δημοσίου που θα επιχειρήσουν διάφορα επίπεδα μετάβασης σε ανοιχτό λογισμικό
 - δημιουργία προγράμματος εκπαίδευσης και κατάρτισης του προσωπικού του δημοσίου τομέα που θα επιχειρήσει τη μετάβαση σε ανοιχτό λογισμικό
 - δημιουργία ομάδας εργασίας στελεχών του δημοσίου που ήδη χρησιμοποιούν παραγωγικά ανοιχτά λογισμικά σε συνεργασία με την ΕΕΛ/ΛΑΚ

- Για την άμεση εισαγωγή του ανοιχτού λογισμικού στον δημόσιο τομέα, αξιοποίηση εμπειρίας του σχολικού δικτύου για εφαρμογές γραφείου
 - Ubuntu Linux: Αξιοποίηση του Αποθετηρίου Πιστοποιημένου Εκπαιδευτικού Λογισμικού <http://ts.sch.gr/repository>, το EAITY είναι ιδρυτικό μέλος της ΕΕΛ/ΛΑΚ
- δημιουργία τεχνικής ομάδας υποστήριξης από την ΕΕΛ/ΛΑΚ και στελέχη της δημόσιας διοίκησης για την μετάβαση σε ανοιχτό λογισμικό
- σύναψη πλαισίου συνεργασίας με την ΕΕΛ/ΛΑΚ για την μεταφορά τεχνογνωσίας στην μετάβαση από κλειστό σε ανοιχτό λογισμικό και τη δημιουργία επιχειρησιακού προγράμματος για τη μετάβαση από κλειστό σε ανοιχτό λογισμικό
- επειδή τα περισσότερα προβλήματα που αναμένεται να εμφανιστούν θα αφορούν θέματα διαλειτουργικότητας με το κλειστό λογισμικό με τα πρότυπα, και την εκπαίδευση του προσωπικού σε σχέση με αυτά, η έμφαση θα δοθεί:
 - στις δράσεις προσδιορισμού προβλημάτων διαλειτουργικότητας
 - στην καθιέρωση ανοιχτών προτύπων ως αποτέλεσμα του εντοπισμού αυτού κάνοντας χρήση των διατάξεων του κυρωμένου Πλαισίου Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
 - σε δράσεις δημιουργίας κοινοτήτων εθελοντών δημοσίων υπαλλήλων που ήδη χρησιμοποιούν ή θέλουν να χρησιμοποιήσουν ΕΛ/ΛΑΚ
 - σε δράσεις εργαστηρίων κατάρτισης των δημοσίων υπαλλήλων που θα ακολουθήσουν το πρόγραμμα μετάβασης σε ΕΛ/ΛΑΚ
 - στον εντοπισμό και εφαρμογή κινήτρων σε υπαλλήλους που χρησιμοποιούν ΕΛ/ΛΑΚ και επιτυγχάνουν:
 - βελτίωση διαλειτουργικότητας με κλειστά συστήματα
 - μείωση κόστους (από άδειες)
 - χρήση ελληνικών εταιριών για τη συντήρηση και επέκταση του ανοιχτού λογισμικού
- δημιουργία κοινοτήτων εταιρειών που υποστηρίζουν ΕΛ/ΛΑΚ και είναι

διατεθειμένες να προσφέρουν δωρεάν εκπαίδευση σε ΕΛ/ΛΑΚ για το δημόσιο ως μέρος είτε του προγράμματος εταιρικής τους ευθύνης είτε ως μέρος της προώθησης των υπηρεσιών τους

- επαναλειτουργία του labs.opengov.gr με πρόβλεψη για διαδικασία εισαγωγής των προτεινόμενων καινοτομιών ύστερα από αξιολόγηση στους δημοσίους φορείς
- εισαγωγή συμμετοχικής και ανοιχτής διαδικασίας για την αποτύπωση και βελτίωση των διαδικασιών στο δημόσιο τομέα στα πρότυπα της wikipedia και ακολουθώντας το μοντέλο που εφαρμόζει η ΕΕΛ/ΛΑΚ σε συνεργασία με την περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, όπου οι διαδικασίες του δημοσίου τομέα καταγράφονται σε wiki έτσι ώστε να είναι προσβάσιμες και διαφανείς σε όλους στη δημόσια διοίκηση και πέρα από αυτήν (Βικι-διακυβέρνηση/ Βικιδιαδικασίες)
- Επαναφορά των μαθημάτων Ανοιχτής Διακυβέρνησης και Ανοιχτών Δεδομένων στο ΕΚΔΔΑ και δημιουργία αντίστοιχων σεμιναρίων για το ΙΝΕΠ και σε συνεργασία με το Ανοιχτό Πανεπιστήμιο

- **νομοθετικές/ κανονιστικές δράσεις**

- Εφαρμογή του Πλαισίου Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης σε σχέση με τις διατάξεις που αφορούν στη διαλειτουργικότητα προκειμένου να εφαρμοσθεί για πρώτη φορά από την εισαγωγή των σχετικών κανονιστικών πράξεων (Μάρτιος 2012) το εθνικό πλαίσιο διαλειτουργικότητας. Πρώτη δράση θα μπορούσε να είναι η διαλειτουργικότητα για την αυτόματη και ασφαλή ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων μέσω των ηλεκτρονικών πρωτοκόλλων που είναι ήδη εγκατεστημένα σχεδόν σε όλους τους φορείς της δημόσιας διοίκησης. Πρόκειται για τη σημαντικότερη πολλαπλασιαστική δράση ηλεκτρονικής διακυβέρνησης καθώς υπάρχει ήδη συναίνεση ανάμεσα στις εταιρείες που εξυπηρετούν το 95% των φορέων και έχει διαμορφωθεί σχέδιο εγκυκλίου και απόφασης για την εφαρμογή του σχετικού κανονιστικού πλαισίου. Η ΕΕΛ/ΛΑΚ θα μπορούσε να λειτουργήσει ως ο συντονιστής της ομάδας εργασίας για τον προσδιορισμό του ανοιχτού προτύπου.
- Έκδοση των υπουργικών αποφάσεων και εγκυκλίων του Ν. 3979/2011 που

εκκρεμούν, ειδικά σε σχέση με το διαμοιρασμό υποδομών, λογισμικού και περιεχομένου, δεδομένων του δημοσίου τομέα (αρ. 19 Ν 3979/2011). Πρόκειται για σημαντικό μέτρο γιατί θα "ξεκλειδώσει" πολύ δημόσια πληροφορία που αυτήν τη στιγμή η δημόσια διοίκηση δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει.

- Επικαιροποίηση και εφαρμογή του Ν 3882/2010 για τον διαμοιρασμό και την ανοιχτή περαιτέρω χρήση της γεωχωρικής πληροφορίας

- **δράσεις οριζόντιας βελτίωσης θεσμικού πλαισίου:**

- Εισήγηση για τη βελτίωση της κωδικοποιητικής διαδικασίας

Ειδικότερα:

Υλοποίηση πληροφοριακής υποδομής ικανής να υποστηρίξει διαδικασίες που μπορούν να βελτιώσουν τη διαδικασία της κωδικοποίησης. Παρά την ανάγκη για καλή νομοθέτηση, όπως αυτή έχει διατυπωθεί στο ΠΔ 17/2009, την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Καλύτερη Νομοθέτηση (COM (2009)15) και τις αντίστοιχες πρωτοβουλίες του ΟΟΣΑ, όπως το πρόγραμμα EU15 στο οποίο συμμετέχει και η Ελλάδα, η χώρα μας εξακολουθεί να αντιμετωπίζει προβλήματα νομοθετικής πολυμέρειας, πολυνομίας και αργής κωδικοποιητικής διαδικασίας. Αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην έλλειψη διαδικασιών που να επιτρέπουν την άμεση, διαρκή και κεντρική εποπτεία του κωδικοποιητικού έργου, την έλλειψη ομοιόμορφων κωδικοποιητικών σχημάτων, λεξιλογίων και οντολογιών για όλη τη δημόσια διοίκηση, την ανεπάρκεια των υπαρχόντων πληροφορικών συστημάτων που να υποστηρίζουν τόσο τη διασύνδεση νομοθέτησης και κωδικοποίησης όσο και την ίδια την κωδικοποιητική διαδικασία και την απουσία νομοθετικής μνήμης. Προϋπόθεση αποτελεί να υπάρχει ένα δομημένο μοντέλο στα νομοθετικά κείμενα. Με δεδομένη την έλλειψη προτυποποίησης στον τρόπο σύνταξης ενός νομοθετικού κειμένου (όσο αυτό αφορά κυρίως την παλαιότερη νομοθεσία), είναι αντιληπτό ότι η προσπάθεια μετατροπής της παλαιότερης νομοθεσίας σε ένα δομημένο πρότυπο είναι έργο τιτάνιο και πιθανά έξω από τους στόχους της συγκεκριμένης δράσης. Μια πιο δόκιμη και ρεαλιστική προσέγγιση θα ήταν η εφαρμογή της κωδικοποίησης στους νέους νόμους με απαίτηση ο κάθε νέος νόμος να ακολουθεί συγκεκριμένα βήματα στη σύνταξή του τα οποία θα καθορίζονται με σαφήνεια από ένα πληροφοριακό εργαλείο που θα ενσωματώνει τους νομοθετικούς κανόνες. Το εργαλείο αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί από την ΚΕΝΕ και να

αποτελέσει τον τρόπο με τον οποίο θα κατατίθεται ένα σχέδιο νόμου σε αυτή. Στην περίπτωση αυτή και με την βοήθεια της αιτιολογικής έκθεσης το έργο της κωδικοποίησης θα είναι εξαιρετικά πιο απλό.

Αποτέλεσμα μιας τέτοιας δράσης θα είναι να δημιουργηθεί σταδιακά μια βάση νομοθετικού έργου που θα έχει ακολουθήσει μια προτυποποιημένη διαδικασία και κυρίως ταξινομημένη με κοινό πρότυπο.

Παράλληλα το ίδιο πρότυπο θα ακολουθηθεί και στη σύνταξη ενός κώδικα και θα αποτελέσει οδηγό στους φορείς που εκτελούν έργα κωδικοποίησης. Θα πρέπει να δοθούν σαφή παραδοτέα που εν συνεχεία θα χρησιμοποιηθούν από την ΚΕΚΗΝ.

Ως **άμεσα** βήματα προτείνονται:

α. Προτυποποίηση του κώδικα και του νόμου στα δομικά τους χαρακτηριστικά.

β. Η ανάπτυξη πιλοτικού έργου που θα χρησιμοποιηθεί από την ΚΕΝΕ για την κατάθεση των σχεδίων νόμου.

γ. Η κωδικοποίηση των νέων νόμων που θα έχουν κατατεθεί στο παραπάνω εργαλείο μετά το πέρας της ψήφισής τους, από την ΚΕΚΗΝ με την αρωγή των νομικών του Ραπτάρχη

δ. Η χρησιμοποίηση κωδικοποιητικών μεθόδων με βάση τη διεθνή εμπειρία με στόχο την επιλογή συγκεκριμένη μεθόδου κωδικοποίησης μετά από διάστημα που θα καθοριστεί και την θεσμοθέτηση της μεθόδου αυτής

ε. Επέκταση του πληροφοριακού εργαλείου για απευθείας χρήση από τους φορείς που θα εκτελέσουν έργα κωδικοποίησης.

(β) Μεσοπρόθεσμες προτάσεις για το νέο ΕΣΠΑ:

Προτείνουμε να διαμορφωθούν οι παρακάτω προσκλήσεις με δικαιούχους φορείς του δημοσίου τομέα:

- **Ανοιχτά Πρότυπα Για Όλους:** Προσαρμογή ανοιχτών προτύπων, με οριζόντιες δράσεις. Για όλους τους τομείς της οικονομίας και δημιουργία υποδομών και υπηρεσιών για την υιοθέτηση διαλειτουργικότητας μεταξύ φορέων του δημοσίου τομέα ή φορέων του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα. **Δικαιούχοι:** όλοι οι φορείς του δημόσιου με παραγωγικά πληροφοριακά συστήματα. **Τρόπος**

Υλοποίησης: Ανοιχτή Πρόσκληση και υλοποίηση με_αυτεπιστασία από κάθε φορέα. Ένα *οριζόντιο έργο και πολλαπλά κάθετα από τους φορείς του δημόσιου που θα ενταχθούν.*

- **Ανοιχτό Λογισμικό Τώρα:** Μετάπτωση σε Ανοιχτό Λογισμικό, Επέκταση και προσαρμογή εφαρμογών ανοιχτού λογισμικού για τη χρήση τους από φορείς του δημοσίου τομέα. **Δικαιούχοι:** όλοι οι φορείς του δημόσιου που χρησιμοποιούν υπολογιστικά συστήματα. **Τρόπος Υλοποίησης:** Ανοιχτή Πρόσκληση και υλοποίηση με_αυτεπιστασία από κάθε φορέα. Ένα *οριζόντιο έργο και πολλαπλά κάθετα από τους φορείς του δημόσιου που θα ενταχθούν.*
- **Ανοιχτά Δεδομένα για Όλους:** Άνοιγμα και συντήρηση συνόλων δεδομένων με την μορφή APIs και δράσεις κατάρτισης-προώθησης υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας που βασίζονται πάνω σε ανοιχτά δεδομένα με την μορφή εργαστηρίων μεταφοράς τεχνογνωσίας. **Δικαιούχοι:** όλοι οι φορείς του δημόσιου που παρέχουν υπηρεσίες ηλεκτρονικά. **Τρόπος Υλοποίησης:** Ανοιχτή Πρόσκληση και υλοποίηση με_αυτεπιστασία από κάθε φορέα. Ένα *οριζόντιο έργο και πολλαπλά κάθετα από τους φορείς του δημόσιου που θα ενταχθούν.*
- **Κέντρα Ανοιχτών Τεχνολογιών:** Εργαστήρια ανοιχτών τεχνολογιών (software labs, fab labs & open hardware labs) για την εμπειρική κατάρτιση στη χρήση και υιοθέτηση ανοιχτών τεχνολογιών. **Δικαιούχοι:** όλοι οι φορείς του δημόσιου που έχουν υποδομές και εμπειρία στην επαγγελματική κατάρτιση. **Τρόπος Υλοποίησης:** Ανοιχτή Πρόσκληση και υλοποίηση με_αυτεπιστασία από κάθε φορέα. Ένα *οριζόντιο έργο και πολλαπλά κάθετα από τους φορείς του δημόσιου που θα ενταχθούν.*
- **Μητρώο Επαναχρησιμοποιήσιμων Τεχνολογιών και Τεχνογνωσίας:** Καταγραφή και αποδελτίωση των έργων ΤΠΕ που έχουν πραγματοποιηθεί στο ΕΣΠΑ και που παράγουν τεχνολογίες, υπηρεσίες, δεδομένα ή περιεχόμενο που είναι ανοιχτά και επαναχρησιμοποιήσιμα. Επιπλέον, καταγραφή της τεχνογνωσίας που έχει παραχθεί και απόθεσή της προκειμένου να είναι δυνατή η επανάχρησή της με ανοιχτό τρόπο. **Δικαιούχοι:** όλοι οι φορείς του δημοσίου που έχουν αναπτύξει ανοιχτές και επαναχρησιμοποιήσιμες τεχνολογίες. **Τρόπος**

Υλοποίησης: Ανοιχτή Πρόσκληση και υλοποίηση με_αυτεπιστασία από κάθε φορέα. Ένα οριζόντιο έργο και πολλαπλά κάθετα από τους φορείς του δημόσιου που θα ενταχθούν.

(γ) Προτάσεις Σχεδιασμού

- Δημιουργία ολοκληρωμένου προγράμματος για την καινοτομία στον δημόσιο τομέα (public sector innovation) στο πλαίσιο της αντίστοιχης δουλειάς του ΟΟΣΑ (<http://www.oecd.org/gov/public-innovation/>)
- Επέκταση της λειτουργίας του labs.opengov.gr ως συνολικού κόμβου για την ανοιχτή καινοτομία στον δημόσιο τομέα (να του δοθεί η ευθύνη για τον σχεδιασμό δράσεων πληθωρισμού (challenges, hackathons, editathons) για τον δημόσιο τομέα συνολικά)
- Κανονική μετάβαση σε ΕΛ/ΛΑΚ με βάση τα αποτελέσματα της πιλοτικής δράσης
- Επέκταση της δράσης (Βικι-διακυβέρνηση / βικιδιαδικασίες (wiki-procedures)) για όσο μεγαλύτερο μέρος της δημόσιας διοίκησης γίνεται
- Από κοινού δράσεις με το Open Data Institute (www.opendatainstitute.org) για την κατάρτιση των δημοσίων υπαλλήλων σε θέματα ανοιχτών διασυνδεδεμένων δεδομένων και την αξιοποίησή τους από την επιχειρηματική κοινότητα
- Αξιολόγηση του επιπέδου ανοιχτότητας της δημόσιας διοίκησης στα πρότυπα του Open Knowledge Index και βελτίωση των συνολικών επιδόσεων της διακυβέρνησης στον τομέα της ανοιχτότητας
- Χρήση των μετρικών στοιχείων του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης για την κατανόηση και αποτίμηση της καινοτομικής δραστηριότητας σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο καθώς και τη δυνατότητα διασύνδεσης της έρευνας που πραγματοποιείται στα πανεπιστήμια και τα ερευνητικά κέντρα με τις ανάγκες της δημόσιας διοίκησης.
- Καθολική εφαρμογή της διαδικασίας καθιέρωσης ανοιχτών προτύπων με βάση το προηγούμενο της πιλοτικής εφαρμογής τους για το ηλεκτρονικό μητρώο που περιγράφεται στις πιλοτικές δράσεις
- Καθιέρωση των μαθημάτων Ανοιχτής Διακυβέρνησης και Ανοιχτών Δεδομένων στο ΕΚΔΔΑ ως κατεύθυνσης κορμού και δημιουργία αντίστοιχων σεμιναρίων για το ΙΝΕΠ και

σε συνεργασία με το Ανοιχτό Πανεπιστήμιο

- κωδικοποίηση της νομοθεσίας για την ανοιχτή διακυβέρνηση και δεδομένα
- συμμετοχή σε ομάδες εργασίας για την από κοινού χάραξη ψηφιακής στρατηγικής για το ανοιχτό με τα αρμόδια υπουργεία και γραμματείες

Με βάση τα παραπάνω είμαστε στη διάθεσή σας, σε συνεργασία με τα μέλη της ΕΕΛ/ΛΑΚ (<http://go.eellak.gr/meli>), να συμβάλλουμε στο σχεδιασμό των δράσεων για την παραγωγική χρήση του Ανοιχτού Λογισμικού που σας ενδιαφέρουν.

Με εκτίμηση,
Ο πρόεδρος ΔΣ



Θεόδωρος Καρούνος